konsultacyjnych, w tym na spotkaniu z samymi ekologami będziemy promować spożywanie takiej żywności zgodnie z warunkami dostępowymi.

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz sektora społecznego na spotkaniach podnosili a osoby fizyczne w ankietach wskazywali na potrzebę ciągłego, pernamentnego udoskonalania, unowocześniania ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w sposób chroniący środowisko/nie prowadzący do jego degradacji. Podczas tych rozmów były przedstawiane konkretne przykłady prowadzonych takich działań i rezultaty do wykorzystania. W związku z tym w budżecie w LSR zadysponowaliśmy pewną kwotę środków finansowych na rozwój wskazanej infrastruktury, która będzie ogólnodostępna do wykorzystania dla każdego zainteresowanego, a w lokalnych kryteriach wyboru jednym z kryteriów będzie dotyczyło realizacji operacji/projektu w powiązaniu z lokalnymi inicjatywami celem podniesienia zasadności, efektywności realizacji operacji.

Opisane działania, inicjatywy wpłyną co już wcześniej wskazywaliśmy na budowę: społeczeństwa odpornego na wstrząsy (społeczeństwo zintegrowane, świadczące bezinteresowną pomoc, empatyczne, posiadające wiedzę w szerokim zakresie); środowiska odpornego na lokalne zmiany (czyste powietrze, nieskażona ziemia, woda czysta i w wielu zbiornikach, dużo lasów wielostopniowych i wielogatunkowych – liściaste i iglaste, urozmaicony krajobraz) ; gospodarki odpornej na chwilowe, nieprzewidywalne zmiany w otoczeniu biznesu (prowadzenie biznesu o różnej działalności w oparciu o lokalne zasoby dla lokalnej społeczności, biznes zintegrowany ze społecznością lokalną, współpraca pozioma przedsiębiorców świadczących takie same lub podobne usługi).

VI. Rozdział VI – cele i wskaźniki Załącznik nr 1 do Aneksu nr 8 do umowy nr 00019.UM02.6572.20019.2023 z dnia 12 grudnia 2023 r.

VI.1. Specyfika i opis celów, przypisanych do przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązania ich z analizą potrzeb i potencjału obszaru w zintegrowany sposób.

Po wielu dyskusjach, analizach uzgodniliśmy potrzeby rozwojowe dla naszego obszaru oraz posiadany potencjał, po czym przystąpiliśmy do konstruowania celów LSR z uwzględnieniem przepisów prawa oraz programów: PS WPR i EFS +. Mając świadomość, że w wyniku realizacji LSR ma nastąpić poprawa stanu rozwoju/jakości życia zapewniający trwałe i szerokie oddziaływujące efekty.
W wyniku tych działań uzgodniliśmy następujące cele do realizacji wraz z ich uzasadnieniem:

1. Rozwój przedsiębiorczości. Wskazany cel jest wynikiem wielu rozmów, przemyśleń, poparty danymi statystycznymi otrzymanymi z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu i Banku Danych Lokalnych GUS wynikającymi z aktualnej analizy potrzeb grup społecznych na naszym obszarze, a dotyczy wdrożenia działań inwestycyjnych poprzez wsparcie finansowe na podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, które będą oferowały świadczenie miedzy innymi usług poprawiających dostępność grupom docelowym: dzieci i młodzieży uczącej się w wieku od 6 do 24 lat; wszystkim mieszkańcom obszaru objętego lokalną strategia rozwoju, którzy ukończyli 60 rok życia; między innymi do: nowoczesnych środków komunikacji; mobilności społeczności; sprawnego przemieszczania się osób; wsparcia we włączeniu osób w nabyciu kwalifikacji lub poprawie sytuacji społecznej i/lub prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na efektywnym wykorzystaniu zasobów naturalnych, będących w naszym zasobie, które mogą stanowić między innymi podstawę do świadczenia usług na rzecz gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych czy gospodarstw opiekuńczych. Wskazany cel realizować będą osoby fizyczne pragnące podjąć prowadzenia pozarolniczą działalność gospodarczą i tym samym nastąpi poprawa wskaźnika: odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą, ale przede wszystkim rozwój przedsiębiorców i spełnią się marzenia zainteresowanych Beneficjentów.
2. Rozwój zielonej gospodarki. Pod tą nazwą celu realizować będziemy przedsięwzięcia, które nie będą znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Nasz obszar zgodnie z jednym z potencjałów charakteryzuje się sporą powierzchnią gruntów będących pod prawną ochroną.

Podczas konsultacji społecznych w wielu przypadkach, sytuacjach, formach, uczestnicy podkreślali potrzebę rozwoju obszaru z poszanowaniem jakości środowiska. Dlatego nasze działania w formie przedsięwzięć będą zmierzać w kierunku ochrony środowiska, a tym samym zwiększeniu prawdopodobieństwa rozwoju usług w tym turystyki o której wiele było wypowiedzi w trakcie opracowywania LSR i czynniku wpływającym na naszą konkurencyjność gospodarczą, społeczną. Realizowane będą następujące przedsięwzięcia inwestycyjne: przygotowanie gospodarstw do świadczenia usług jako: gospodarstwa agroturystyczne lub zagrody edukacyjne lub gospodarstwa opiekuńcze; rozwój bazy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej z poszanowaniem lokalnego środowiska.

3. Włączenie osób będących w niekomfortowej sytuacji. Jest to cel dotyczący podniesienia kwalifikacji przez dzieci i młodzież uczącej się w wieku od 6 do 24 lat oraz poprawy sytuacji społecznej: wszystkich mieszkańców obszaru objętego lokalną strategią rozwoju, którzy ukończyli 60 rok życia. Wsparcie osób młodych wynika z konsultacji społecznych popartych danymi statystycznymi z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu oraz z Banku Danych Lokalnych GUS świadczących o słabych wynikach egzaminów wśród ośmioklasistów oraz migracji osób młodych do ukończenia 25 roku życia. Wsparcie wszystkich mieszkańców obszaru objętego lokalną strategią rozwoju, którzy ukończyli 60 rok życia wynika z zapotrzebowania na tego typu formę wsparcia przedstawianą podczas konsultacji popartych badaniami naukowymi wskazującymi, że człowiek jest istotą społeczną i powinien przebywać we wspólnocie, gdyż w przeciwnym przypadku istnieje prawdopodobieństwo wykluczenia społecznego osób, które nie będą brały czynnego udziału w tego typu działaniach aktywizujących. Przyjęty cel wynika z konsultacji społecznych popartych danymi otrzymanymi z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu i z Banku Danych Lokalnych GUS wskazujących na grupy osób z istotnymi problemami w porównaniu do innych grup społecznych zamieszkałych na obszarze LGD uwidocznionymi w analizie potrzeb.

VI.2. Przedstawienie celów z podziałem na źródła finansowania (podane kwoty w euro).

W poniższej tabeli przyporządkowane są wartości kwotowe (w euro) z poszczególnych programów do celów jakie pragniemy osiągnąć poprzez realizację naszej LSR:

Tabela 7. Przyporządkowane wartości kwotowe (w euro) z poszczególnych programów do celów:

L.p.	Cel	PS WPR	EFS+
1	Rozwój przedsiębiorczości	310 000,00	0
2	Rozwój zielonej gospodarki	1 190 000,00	0
3	Włączenie osób będących w niekomfortowej sytuacji	0	1 717 925,00
Razem		1 500 000,00	1 717 925,00

Źródło: opracowanie własne

VI.3. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS, a także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem.

Przedstawione powyżej cele osiągnąć chcemy poprzez realizację następujących przedsięwzięć wraz z ich uzasadnieniem:

1. Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej. Wnioskodawcami będą osoby fizyczne, którzy podejmą się prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług na rzecz: dzieci i młodzieży uczącej się w wieku od 6 do 24 lat; wszystkich mieszkańców obszaru objętego lokalną strategią rozwoju, którzy ukończyli 60 rok życia i/lub w celu efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, będących w zasobie naszego obszaru, które mogą stanowić między innymi podstawę do świadczenia usług na rzecz gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych czy gospodarstw opiekuńczych. W analizie przeprowadzonej podczas konsultacji

społecznych oraz przedstawionych w danych statystycznych otrzymanych z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu i z Banku Danych Lokalnych GUS wykazano, że na naszym obszarze jest bardzo niski odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą a zainteresowanie pozyskaniem środków finansowych w perspektywie 2014 – 2020 przekraczało możliwości i dlatego w naszym LSR jest takie przedsięwzięcie. Preferencje będą miały wnioski składane przez osoby młode do ukończenia 25 roku życia w celu zachęcenia do prowadzenia działalności gospodarczej na naszym obszarze. Zgodnie z danymi statystycznymi otrzymanymi z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu i danymi z Banku Danych Lokalnych GUS wynika, że wiele osób młodych poszukuje swojego miejsca zamieszkania i pracy poza naszym obszarem.
W celu bardziej kompleksowego rozwiązania zagadnienia wskazane jest, aby prowadzący działalność gospodarzą oferował usługi poprawiające dostępność do miejsc publicznych i poprawy sytuacji społecznej, podniesienia kwalifikacji grupy docelowych. Będzie to głównie świadczenie usług w zakresie nowoczesnych środków komunikacji, cyfryzacji, mobilności społeczności, sprawnego przemieszczania się osób, wsparcia we włączeniu osób w nabyciu kwalifikacji lub poprawie sytuacji społecznej. W drugiej części nazwy przedsięwzięcia proponujemy, że podejmujący się prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej może występować o wsparcie finansowe pod warunkiem, że w działalności efektywnie wykorzysta zasoby naturalne wykazane w potencjale naszego obszaru, które mogą stanowić między innymi podstawę do świadczenia usług na rzecz gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych czy gospodarstw opiekuńczych.
O decyzjach dotyczących migracji z danego obszaru ważną funkcję pełnią dane dotyczące rozwoju gospodarczego i dlatego na wielu spotkaniach podkreślano potrzebę wspierania osób pragnących podjąć się prowadzenia biznesu na własny rachunek. Poza tym osoby prowadzące działalność gospodarczą są bardzo podatne na wspieranie wielu inicjatyw poprawiających warunki życia na danym obszarze i dlatego między innymi będziemy wspierali osoby fizyczne zainteresowane założeniem własnego interesu.
Po opracowaniu procedury oceny i wyboru wraz z kryteriami dostępowymi i rankingującymi przestąpimy do ogłaszania naboru wniosków o przyznanie pomocy na podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej. Następnie pracownicy biura przygotują dokumenty do procedowania przez członków Rady na podstawie złożonych wniosków do LGD za pomocą systemu teleinformatycznego ARiMR Po czym Rada dokona oceny, wyboru i ustali kwotę wsparcia o czym powiadomi Wnioskodawców i całość dokumentacji przekażemy do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu celem prowadzenia dalszej obsługi. Taki sposób obsługi wynika z małej ilości pracowników w naszym biurze, małej ilości wniosków do obsługi i szerokim spektrum uwarunkowań determinujących właściwą obsługę wniosku. Dlatego też osoby obsługujące takie wnioski posiadają przygotowanie specjalistyczne. W związku z tym koszty obsługi są niewspółmierne do pożytku a kwota dofinansowania pozwala na wkalkulowanie takiego kosztu za dojazd Wnioskodawcy do Instytucji wdrażającej – do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.
Podczas konsultacji wielu uczestników, a zwłaszcza przedstawicieli grupy interesu sektora gospodarczego wnosili, aby LGD udzielało wsparcia w formie dotacji na jedną operację w maksymalnych dozwolonych prawem wartościach. Takie podejście argumentowali potrzebą dokapitalizowania osoby podejmującej prowadzenie przedsiębiorstwa z dużym prawdopodobieństwem powodzenia na konkurencyjnym rynku gospodarczym. W związku z tym członkowie naszego LGD w aktualnych uwarunkowaniach nie będą obniżać zaproponowanych w przepisach wykonawczych do PS WPR maksymalnych wartości do udzielenia wsparcia. Dlatego też po uzgodnieniach LGD będzie udzielało wsparcia Wnioskodawcom na złożony wniosek do kwoty 150 000,00 zł, przy intensywności pomocy do 65% Udzielane wsparcie wynika z doświadczenia, gdyż przedsiębiorcy generują dochód budżetu państwa i dbają o jego wszechstronny rozwój.

2. Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie utworzenia: gospodarstw agroturystycznych lub zagród edukacyjnych lub gospodarstw opiekuńczych. Przedsięwzięcie polega na dostosowaniu funkcjonującego małego gospodarstwa rolnego do prowadzenia w/w działalności

w gospodarstwie obok działalności rolniczej, wykorzystujące zasoby tego gospodarstwa. Realizacja wskazanego przedsięwzięcia będzie wykorzystywało posiadane zasoby własne i występujące na naszym obszarze a świadczyło usługi na rzecz turystów jak również grup docelowych na naszym obszarze (dzieci i młodzież uczące się w wieku od 6 do 24 lat, wszyscy mieszkańcy obszaru objętego lokalną strategią rozwoju, którzy ukończyli 60 rok życia). Jest to przedsięwzięcie niszowe na naszym obszarze– występujące w małej ilości co wymagać będzie miedzy innymi pozyskania dużej ilości wiedzy z różnych źródeł w tym z wymiany doświadczeń co wpłynie na prowadzenie współpracy z innymi jednostkami prowadzącymi takie same działalności. Tym samym osoby te nabędą większego zaufania do innych, będą bardziej współpracować a tym samym wzrośnie kapitał społeczny. O wsparcie finansowe będą mogli występować rolnicy albo małżonek rolnika albo domownik z małego gospodarstwa rolnego, w którym prowadzona jest działalność rolnicza. Interwencja wspiera rozwój małych gospodarstw, które w wyniku realizacji operacji osiągną wzrost wartości sprzedaży. Taka działalność wpłynie na zwiększenie orientacji rynkowej gospodarstwa (a w rezultacie konkurencyjności gospodarstwa).

Prowadzący małe gospodarstwo rolne może świadczyć usługi czasu wolnego – działalność niemająca charakteru materialnego, którą rolnik może zaoferować odwiedzającym gospodarstwo rolne w celu dostarczenia im określonych korzyści lub zaspokojenia ich potrzeb w czasie, który wolny jest od pracy zarobkowej, systematycznego kształcenia, zaspokojenia elementarnych potrzeb fizjologicznych oraz obowiązkowych czynności domowych, natomiast spożytkowany na cele rodzinne, wypoczynek, szeroko pojęte życie społeczne i pozostałą aktywność, w celu odnowy sił fizycznych, regeneracji sił psychicznych (rozrywka), rozwoju kulturalnego (rozwój osobowości, kwalifikacji, wiedzy). Może również zorganizować gospodarkę doświadczeń – poprzez celowe projektowanie w gospodarstwie rolnym wyjątkowości oraz oryginalności doznań i doświadczeń, jako niezależnej wartości, zmierzających do zaspokojenia ludzkich potrzeb oferowane przez rolnika w postaci niepowtarzalnych i autentycznych atrakcji, niedostępnych poza obszarami wiejskimi, które konsument uznaje za unikalne, osobiste, niezapomniane i trwałe, a jednocześnie angażujące go na poziomie emocjonalnym, fizycznym, intelektualnym, a nawet duchowym. Liczą się doświadczenia i działania związane z procesem ich nabywania, a nie sama konsumpcja – na pierwszy plan wysuwa się doznanie i osobisty rozwój.

Gospodarstwo agroturystyczne – czyli świadczenie usług hotelarskich w czynnym gospodarstwie rolnym, którego rytm życia stanowi o niepowtarzalności i unikalności tej formy wypoczynku. Wsparcie finansowe przeznaczone będzie na tworzenie gospodarstwa agroturystycznego polegającego na dostosowaniu małego gospodarstwa do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, zgodnie z itp. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz wymagań niezbędnych do systemu kategoryzacji WBN (dobrowolny system oceny obiektów turystyki wiejskiej zarządzany przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „GG") oraz rozwoju usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń. Operacja nie może obejmować kosztów inwestycji w produkcję rolniczą i zwierzęcą.

Wyjątkowość i oryginalność doznań i doświadczeń dostępnych dla turystów w trakcie wypoczynku w gospodarstwie rolnym wynika ze specyfiki agroturystyki. Ta forma turystyki wiejskiej, wpisująca się w nurt turystyki alternatywnej, oferuje gościom wiele niepowtarzalnych i autentycznych atrakcji, niedostępnych poza obszarami wiejskimi. Dzisiejsi turyści nie zadowalają się już bowiem tradycyjnie pojmowanym wypoczynkiem połączonym ze zwiedzaniem. Pragną oni wziąć udział w czymś niecodziennym i wyjątkowym, chcą być zaskakiwani. Celem wyjazdu jest przeżycie niepowtarzalnej wakacyjnej przygody. Podróżni oczekują pobytu w wyjątkowym miejscu, które zapewni im autentyczne, żywe emocje, zaangażuje wszystkie zmysły, zapewni niebanalne osobiste doświadczenia i niepowtarzalne wspomnienia. Jakość natomiast jest istotnym czynnikiem rozwoju agroturystyki w Polsce. Odnosi się do różnego rodzaju usług podstawowych i komplementarnych związanych z prowadzeniem działalności agroturystycznej. Jakość to poziom obsługi turystów świadczenie usług noclegowych i żywieniowych, a także odpowiednie usługi rekreacyjne oferowane

wczasowiczom. Zarządzanie jakością w rozwoju usług agroturystycznych jest ważne, ponieważ jeśli jest skutecznie realizowane, umożliwia świadczenie usług turystycznych gościom na odpowiednio wysokim poziomie.
Zagrody edukacyjne – Operacja polegająca na dostosowaniu małego gospodarstwa do rozszerzonej oferty usług edukacyjnych zgodnie ze standardami określonymi przez Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Krakowie oraz przygotowaniu koncepcji rozwoju usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń. Operacja nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą. Po zrealizowaniu tego zadania rolnik będzie prowadził przedsięwzięcie, gdzie realizowane są przynajmniej dwa cele edukacyjne spośród następujących: edukacja w zakresie produkcji roślinnej; edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej; edukacja w zakresie przetwórstwa płodów rolnych; edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej; edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej. Obiekt powinien posiadać zwierzęta gospodarskie albo uprawy rolnicze przeznaczone do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych w ramach programów szkolnych lub udostępnianie jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i dorosłych podróżujących indywidualnie.
Czas wolny, należy rozumieć jako czas w którego trakcie człowiek może realizować różne zajęcia z własnej chęci (itp. dla odpoczynku, dla rozrywki, pogłębienia swojej wiedzy), traktowany jest jako czas konsumpcji. Jest to czas, który pozostaje po wykonaniu obowiązków zawodowych , rodzinnych i społecznych. Spędzanie czasu wolnego łączy się z większym lub mniejszym poziomem aktywności człowieka i rozwojem jego zainteresowań. Czas wolny nierozerwalnie związany jest z rynkiem. Zagospodarowanie tego czasu umożliwiają bowiem różne dobra i usługi oferowane na rynku, które uatrakcyjniają i urozmaicają jego spędzanie. Spośród usług są to usługi w zakresie kultury, usługi związane z aktywną rekreacją, odnową biologiczną, turystyczne, gastronomiczne, rozrywkowe, medialne. Stanowią one przedmiot wymiany na rynku usług zagospodarowujących czas wolny.
Gospodarstwa opiekuńcze – Będziemy udzielać wsparcia na operacje polegające na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług opiekuńczych. Prowadzący przed rozpoczęciem działalności przygotuje koncepcję rozwoju usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń obejmującej program agroterapii. Świadczenie usług jako gospodarstwa opiekuńcze wynika z depopulacji oraz starzenia się społeczności lokalnych. Jest to również odpowiedź na niedostateczną dostępność usług publicznych itp. w zakresie świadczenia usług opiekuńczych , rehabilitacyjnych, zdrowotnych, itp.
Mając powyższe na uwadze wyżej wymienione koncepcje powinny: określać cele i kierunki rozwoju usług czasu wolnego oraz wynikać ze specyficznych uwarunkowań i zasobów przyrodniczych, przestrzennych czy kulturowych miejsca położenia.
Przewidujemy udzielenie wsparcia dla kilku posiadających gospodarstwo rolne i pragnących rozwijać pozarolnicze funkcje gospodarstw rolnych. W związku z tym z ekonomicznego punktu widzenia przyjmujemy taki sposób procedowania, to znaczy naszym zadaniem będzie opracowanie procedury oceny i wyboru łącznie z kryteriami dostępowymi i rankingującymi. Następnie przystąpimy do ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie pomocy na rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych. Po czym pracownicy biura przygotują dokumenty do procedowania przez członków Rady na podstawie złożonych wniosków do LGD za pomocą systemu teleinformatycznego AriMR. Następnie zgromadzone dokumenty poddane będą procedowaniu przez członków Rady, którzy dokonają oceny, wyboru i ustali kwotę wsparcia oraz poinformowania Wnioskodawców o wynikach oceny. Po czym całość dokumentacji przekażemy do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu celem prowadzenia dalszej obsługi. Taki sposób obsługi wynika z małej ilości pracowników w naszym biurze, małej ilości wniosków do obsługi przy szerokim spektrum uwarunkowań determinujących przygotowanie specjalistyczne. Koszty obsługi są niewspółmierne do pożytku a kwota dofinansowania zrekompensuje niedogodności związane z dojazdem Wnioskodawcy do Instytucji obsługi – Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.

W trakcie prowadzonych konsultacji z różnymi grupami interesu oraz rolnikami i osobami bezpośrednio zainteresowanymi prowadzeniem wskazanej działalności dużo czasu poświeciliśmy na możliwe wsparcie finansowe i jego intensywność. Po dyskusjach popartych argumentami różnego typu wypracowaliśmy konsensus, że LGD będzie udzielało wsparcia w formie dotacji zainteresowanym rolnikom od 60 000 zł do wysokości 100 000,00 zł na jedną operację przy intensywności pomocy kosztów kwalifikowanych do 85%. Wartość wsparcia wynika z zapotrzebowania na zewnętrzne środki finansowe w celu dostosowania funkcjonującego gospodarstwa do potrzeb planowanej działalności a intensywność pomocy wynika z niedostatecznych środków własnych jakie posiada do dyspozycji prowadzący małe gospodarstwo rolne.

3. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. To przedsięwzięcie zgodnie z propozycją wielu środowisk winno chronić środowisko/nie prowadzić do jego degradacji. W opisie obszaru wskazywaliśmy, że posiadamy cenne naturalne użytki zielone, lasy z różną roślinnością, obiekty przestrzenie ważne z punktu widzenia ochrony środowiska, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, dobra kultury o wartości historycznej – drewniane kościoły, zabytki architektury i zabudowania mające wartość historyczną, wiejski krajobraz. Wskazane nasze wyróżniki mogą stanowić dźwignię rozwojową naszego obszaru. Jednak przyciągnięcie na obszary wiejskie turystów i odwiedzających oraz umożliwienie odpoczynku dla samych mieszkańców musi być poprzedzone przygotowaniem infrastruktury dostępu do tych zasobów, poprzez rozwój małej infrastruktury publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb społeczności w tym włączeniu społecznemu seniorów, ludzi młodych i turystów. Takie inwestycje umożliwią nie tylko na decyzje związane z rozwojem gospodarczym, ale także ochronę posiadanych cennych zasobów. Dostęp do takiej infrastruktury przyczyni się także do promowania aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców oraz podniesienia atrakcyjności naszych obszarów w celu zamieszkiwania (zmniejszenie decyzji o wyemigrowaniu z naszego obszaru).
Przedstawione przedsięwzięcie dedykowane będzie do realizacji przez jednostki sektora finansów publicznych oraz organizacje pozarządowe. Są to podmioty z doświadczeniem we wdrażaniu tego typu działań. W związku z tym poszczególne etapy realizacji operacji będą przebiegały bez większych zakłóceń, pomimo wielu specjalistycznych uwarunkowań. Dlatego też po opracowaniu procedury oceny i wyboru łącznie z kryteriami dostępowymi i rankingującymi przestąpimy do ogłoszenia naboru wniosków o przyznanie pomocy na w/w przedsięwzięcie. Po czym pracownicy biura przygotują dokumenty do procedowania przez członków Rady na podstawie złożonych wniosków do LGD za pomocą systemu teleinformatycznego ArIMR. Następnie zgromadzone dokumenty poddane będą procedowaniu przez członków Rady, którzy dokonają oceny, wyboru i ustali kwotę wsparcia oraz poinformowania Wnioskodawców o wynikach oceny i skompletowaną odpowiednio całość dokumentacji przekażemy do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu celem prowadzenia dalszej obsługi. Taki sposób obsługi wynika z małej ilości pracowników w naszym biurze, małej ilości wniosków do obsługi przy szerokim spektrum specjalistycznych uwarunkowań determinujących odpowiednie przygotowanie specjalistyczne pracowników obsługi. Koszty obsługi są niewspółmierne do pożytku a koszty związane z dojazdem Wnioskodawcy do Instytucji obsługi – Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu nie stanowią dużej pozycji w strukturze kosztów inwestycji.
Na omawiane przedsięwzięcie wnioski mogą składać przedstawiciele różnych grup, pod warunkiem, że umożliwią swobodny bezpłatny dostęp do zrealizowanych inwestycji. Zgodnie z wytycznymi do PS WPR intensywność wsparcia będzie różna w zależności od przynależności do grupy docelowej (jsfp, organizacje pozarządowe). W związku z tym po przedstawieniu problemu podczas prac konsultacyjnych uzgodniliśmy, że nie będziemy obniżać intensywności pomocy i takie jest stanowisko Organów LGD. Natomiast po przedstawieniu konsultantom jakie ma być maksymalne kwotowo wsparcie w formie dotacji pojedynczego wniosku na operację infrastrukturalną to z przywołaniem zrealizowanych inwestycji w perspektywie 2014 – 2020 różnice w stanowiskach były bardzo rozbieżne i był wniosek, który został przyjęty i LGD nie będzie ingerować w tę kwestię i

umożliwi potencjalnym inwestorom możliwość ubiegania się o maksymalną kwotę możliwą do pozyskania zgodnie z wytycznymi dotyczącymi PS WPR upublicznionym w ogłoszeniu o naborze wniosków. Organy LGD nie wnosiły sprzeciwu i na swoich posiedzeniach wskazywali projekty infrastrukturalne o różnych wartościach. Jednak podkreślali, aby prezentowały elementy atrakcyjne dla turystów i do zmysłowej rekreacji dla mieszkańców.

4. Zespoły aktywnych osób. Przeznaczone są dla wszystkich mieszkańców obszaru objętego lokalną strategią rozwoju, którzy ukończyli 60 rok życia, a celem jest promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci. To przedsięwzięcie może być realizowane przez następujące zakresy działania na rzecz integracji seniorów, pozwalające uchronić tę grupę społeczną przed izolacją i wykluczeniem społecznym: tworzenie i funkcjonowanie klubów seniora; zajęcia aktywizacyjne prowadzone przez uniwersytety trzeciego wieku; zajęcia aktywizacyjne w gospodarstwach opiekuńczych; uzupełniająco, w ramach klubów seniora oraz gospodarstw opiekuńczych: inne działania mające na celu wsparcie i integrację osób starszych, uwzględniające udział rodziny i całego środowiska w tworzeniu lokalnych sieci integracji i samopomocy obejmujące: organizację wydarzeń włączających środowisko lokalne w problemy osób starszych: itp. dnia sąsiada, pikników i wigilii sąsiedzkich; spotkania o charakterze międzypokoleniowym, itp. z młodzieżą szkolną lub grupami przedszkolnymi, mające na celu wymianę doświadczeń, wzajemną edukację i pomoc; spotkania klubów wolontariackich, których celem jest pomoc osobom starszym i samopomoc, w tym organizacja banków wolnego czasu; akcje proekologiczne organizowane wspólnie z młodzieżą zwiększające udział młodych i starszych w kształtowaniu środowiska życia, estetyki dzielnicy, osiedla; przedstawienia grup teatralnych, zespołów pieśni i tańca z klubów seniora w szkole/przedszkolu lub odwiedziny przedszkolnych/szkolnych/ognisk kulturalnych w klubie seniora. Wskazane przedsięwzięcie wynika z zapotrzebowania o jakim postulowali sami seniorzy na spotkaniu konsultacyjnym jak i inni dyskutanci podczas różnych okoliczności. .Na naszym obszarze z danych otrzymanych z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu oraz przedstawionych w Banku Danych Lokalnych GUS wzrasta ilość seniorów, a o potrzebie aktywizacji wskazanej grupy społecznej jako o naszym wspólnym obowiązku wypowiadali się uczestnicy konsultacji i to z różnych grup interesu.

Całość spraw dotycząca omawianego przedsięwzięcia realizowana będzie przez nasze LGD. Po opracowaniu procedur dotyczących oceny, wyboru projektu, wdrażania, rozliczania, kontroli łącznie z kryteriami wyboru Grantobiorców przystąpimy do ogłaszania naboru wniosków o przyznanie pomocy. Po czym przyjmować będziemy wnioski i pracownicy biura dokonają sprawdzenia kompletności wniosku wraz z załącznikami i przeprowadzą wstępną ocenę wniosku. Następnie wnioski będą poddane ocenie i wyborowi oraz ustaleniu kwoty wsparcia przez Radę i swoją decyzję w formie uchwały przekażą Wnioskodawcom. Protesty dotyczące wyboru potencjalnych Grantobiorców rozpatrywane będą na poziomie Organu naszej LGD. W przypadku negatywnego rozpatrzenia protestu przez Organ naszego LGD będzie możliwość skierowania odwołania do Instytucji Zarządzającej – Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Wybrani Wnioskodawcy po spełnieniu niezbędnych warunków będą mogli przystąpić do podpisania umowy o powierzenie grantu i realizować zadania zgodnie z umową i zaakceptowanym wnioskiem. W trakcie realizacji projektu LGD dokona kontroli na miejscu. Po zakończeniu realizacji projektu Grantobiorca może złożyć do biura LGD wniosek o rozliczenie projektu a LGD dokona oceny realizacji projektu i podejmie stosowne decyzje.

Taki sposób wdrażania tego przedsięwzięcia jest efektem posiadanego doświadczenia we wdrażaniu projektów grantowych. Grantobiorca ma bliższy kontakt (odległościowo) z jednostką wdrażającą i stąd jest miedzy innymi większe zainteresowanie wdrażaniem tego typu projektów. LGD w większym stopniu dokonuje kontroli (formalnej, poza formalnej) realizowanego działania i prawdopodobnie stąd może być większa efektywność realizowanego projektu. Dodatkowym argumentem skłaniającym za takim sposobem wdrażania przedsięwzięcia jest fakt szybkiego aktualizowania danych osobowych uczestników przekazanych przez prowadzącego projekt do biura LGD (bliskość

miejsca realizacji zadania od biura LGD), gdyż z doświadczenia znamy przypadki uszczegółowiania przekazywania danych, które są zapisywane w odpowiednim systemie informatycznym, gdyż istnieje konieczność niezwłocznego korygowania tychże danych.
Jednym z działań wdrażanych w perspektywie 2014 – 2020 w formule grantowej była aktywizacja społeczna odpowiadająca na potrzeby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i w trakcie rozmów uczestnicy zajęć proponowali, aby LGD kontynuowało tę formę wsparcia osób w potrzebie i seniorów. Wnosili również, aby zajęcia prowadzone były przez okres dłuższy aniżeli obecnie są prowadzone. Te uwagi potwierdzali uczestnicy konsultacji z różnych grup interesu i uzgodniliśmy, że na jeden projekt wsparcie w formie dotacji będzie wynosiło od 50 000,00 zł do 100 000,00 zł. przy intensywności wsparcia do 95% a pozostała część to wkład własny beneficjenta. Intensywność wsparcia wynika z zapotrzebowania, gdyż wiele potencjalnych Wnioskodawców argumentowało posiadaniem małej wartości wolnych środków finansowych z uwzględnieniem, że niektóre elementy projektów będą finansowane z własnych środków poza uwidocznieniem w budżecie projektu. Maksymalna wartość wsparcia jednego projektu wynika z przeliczeń jakie wskazywali konsultanci, przy uwzględnieniu zapotrzebowania na taką formę aktywizacji ze strony dużej części seniorów naszego obszaru.

5. Strefy aktywności młodych osób. Dedykowane jest dla dzieci i młodzieży uczącej się w wieku od 6 do 24 lat z obszaru objętego lokalną strategią rozwoju. Za dzieci i młodzież uczące się w wieku od 6 do 24 lat należy rozumieć osoby posiadające status ucznia (są uczniami szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej w trakcie roku szkolnego). Przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych oraz ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wskazane przedsięwzięcie wynika z pilnej potrzeby poprawy wyników w nauce wśród ośmioklasistów, gdyż z danych statystycznych otrzymanych z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu są jednymi z najniższych wśród rówieśników z obszaru naszego województwa i bardzo nisko ocenianymi przez osoby uczestniczące w konsultacjach oraz jest działaniem w celu odwrócenia trendu emigracji ludzi młodych do 24 roku życia z obszaru LGD. Opisane problemy będą rozwiązywane poprzez: wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania edukacyjnych klubów młodzieżowych, w ramach których możliwa jest realizacja różnorodnego obszaru tematycznego, uwzględniającego zainteresowania, zdolności, potrzeby oraz predyspozycje dzieci i młodzieży itp. zajęcia filmowe, muzyczne, artystyczne, sportowe, z robotyki, programowania, nt. lokalnej tożsamości i kultury, wsparcie edukacji społecznej i obywatelskiej dzieci i młodzieży m. in. Poprzez realizację spotkań, warsztatów i wizyt studyjnych; wsparcie na realizację projektów edukacyjnych, umożliwiających rozwijanie uzdolnień dzieci oraz młodzieży i ukierunkowanych na osiągnięcie konkretnego celu edukacyjnego (itp. przygotowanie i udział w krajowym lub międzynarodowym konkursie naukowym przy czym za konkurs naukowy nie będą uznawane konkursy wiedzy itp. konkurs wiedzy z języka angielskiego czy konkurs wiedzy o wielkich Polakach); warsztaty w obszarze ginących zawodów przyczyniające się do wzrostu wiedzy nt. tradycji regionu i nabywania umiejętności przydatnych w wyborze ścieżek kształcenia i w przyszłym życiu zawodowym. Każdy projekt musi zakładać wsparcie obejmujące co najmniej trzy obszary tematyczne. Niedopuszczalne jest wspieranie projektów, które w ofercie mają tylko jeden zakres, przy czym za zakres uważa się dziedzinę na poziomie ogólnym (zajęcia z piłki nożnej, siatkówki, lekkoatletyki będą uznawane za jeden obszar sportowy; zajęcia z malarstwa, grafiki, rzeźby będą uznawane za jeden obszar tematyczny etc.).
Całość zagadnień dotycząca omawianego przedsięwzięcia realizowana będzie przez nasze LGD. Po opracowaniu procedur dotyczących oceny, wyboru projektu, wdrażania, rozliczania, kontroli łącznie z kryteriami wyboru grantobiorców przystąpimy do ogłaszania naboru wniosków o przyznanie pomocy. Po czym przyjmować będziemy wnioski i pracownicy biura dokonają sprawdzenia kompletności

wniosku wraz z załącznikami i przeprowadzą wstępną ocenę wniosku. Następnie wnioski będą poddane ocenie i , wyborowi oraz ustaleniu kwoty wsparcia przez Radę i swoją decyzję w formie uchwały przekażą Wnioskodawcom. Protesty dotyczące wyboru potencjalnych Grantobiorców rozpatrywane będą na poziomie Organu naszej LGD. W przypadku negatywnego rozpatrzenia protestu przez Organ naszego LGD będzie możliwość skierowania odwołania do Instytucji Zarządzającej – Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu. Wybrani Wnioskodawcy po spełnieniu niezbędnych warunków będą mogli przystąpić do podpisania umowy o powierzenie grantu i realizować zadania zgodnie z umową i zaakceptowanym wnioskiem. W trakcie realizacji projektu LGD dokona kontroli na miejscu. Po zakończeniu realizacji projektu Grantobiorca złoży do biura LGD wniosek o rozliczenie projektu a LGD dokona oceny realizacji projektu i podejmie stosowne decyzje.

Taki sposób wdrażania tego przedsięwzięcia jest efektem posiadanego doświadczenia we wdrażaniu projektów grantowych. Grantobiorca ma bliższy kontakt (odległościowo) z jednostką wdrażającą i stąd jest miedzy innymi większe zainteresowanie wdrażaniem tego typu projektów. LGD w większym stopniu dokonuje kontroli (formalnej, poza formalnej) realizowanego działania i prawdopodobnie stąd może być większa efektywność realizowanego projektu. Dodatkowym argumentem skłaniającym za takim sposobem wdrażania przedsięwzięcia jest fakt szybkiego aktualizowania danych osobowych uczestników, jak i opiekunów prawnych przekazanych przez prowadzącego projekt do biura LGD (bliskość miejsca realizacji zadania od biura LGD), gdyż z doświadczenia znamy przypadki uszczegóławiania przekazywania danych, które są zapisywane w odpowiednim systemie informatycznym a występuje konieczność niezwłocznego korygowania tych danych.

Jednym z działań wdrażanych w perspektywie 2014 – 2020 w formule grantowej była aktywizacja społeczna odpowiadająca na potrzeby dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i w trakcie rozmów na tych zajęciach prowadzący jak i rodzice/opiekunowie prawni przedstawiali argumenty świadczące o potrzebie realizacji takiej formy wsparcia dzieci i młodzieży bez ograniczania o klasyfikację przynależności do grupy zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wynikającym z ustawy o pomocy społecznej. Wnosili również o realizację zajęć przez okres dłuższy, aniżeli prowadzone są aktualnie. Te uwagi, propozycje potwierdzali uczestnicy konsultacji z różnych grup interesu i ustaliliśmy, że na jeden projekt wsparcie w formie dotacji będzie wynosiło od 50 000,00 zł do 100 000,00 zł. przy intensywności wsparcia do 95% a pozostała część to wkład własny beneficjenta. Intensywność wsparcia wynika z zapotrzebowania, gdyż wiele potencjalnych Wnioskodawców argumentowało posiadaniem małej wielkości wolnych środków finansowych z uwzględnieniem, że niektóre elementy projektów będą finansowane z własnych środków poza uwidocznieniem w budżecie projektu. Natomiast określona maksymalna dofinansowania wynika z przeliczeń ilości dzieci i młodzieży potencjalnie zainteresowanych uczestniczeniem w projektach i posiadanych środkach finansowych przez nasz LGD.

Szczegółowe dane dotyczące: zasad, form, warunków realizacji poszczególnych wskazanych przedsięwzięć będą upublicznione w dokumentacji konkursowej.

W formularzu numer 1: Cele i przedsięwzięcia znajdujące się w załączniku do LSR przedstawione zostały w formie tabelarycznej kwoty z budżetu LSR przyporządkowane przedsięwzięciom w poszczególnych celach z podaniem grupy docelowej Wnioskodawców oraz sposób realizacji.

VI.4. Przypisanie wskaźników do celów i przedsięwzięć w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć oraz zgodności ze wskaźnikami dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

Opracowując cele i wskaźniki w trakcie całego procesu opracowania LSR, które planujemy osiągnąć poprzez realizację LSR zawsze zwracaliśmy uwagę na nasze potrzeby ze świadomością o uwarunkowaniach jakie przedstawia PS WPR oraz zasadach wdrażania EFS+ z Europejskiego

Funduszu dla Kujaw i Pomorza. W związku z tym nasze oczekiwania muszą i wpisują się w programy w ramach których występujemy o wsparcie finansowania LSR. I tak:

1. W przypadku przedsięwzięcia numer 1 cel wpisany w LSR jest uszczegółowieniem celu z PS WPR, a wskaźnik rezultatu jest tożsamy ze wskaźnikiem wpisanym w PS WPR.
2. Dla przedsięwzięcia numer 2 cel wpisany w LSR jest uszczegółowieniem celu z PS WPR, jak również wskaźnik rezultatu wpisany w LSR jest uszczegółowieniem wskaźnika wpisanego w PS WPR.
3. Przedsięwzięcie numer 3 odpowiada za osiągnięcie celu wpisanego w LSR, które jest uszczegółowieniem celu wpisanego w PS WPR, a dla wskaźnika rezultatu z LSR nie odnotowaliśmy odpowiedniego wskaźnika w PS WPR.

Powyższe przedsięwzięcia nie wpisują się we wskaźniki i cele przyporządkowane programowi EFS+, gdyż są to zupełnie różne programy odpowiadające za inne zagadnienia i stawiające inne cele. Ten sam problem ale odwrotnie dotyczy poniższych przedsięwzięć.

4. Dla przedsięwzięcia numer 4 cel wpisany w LSR jest uszczegółowieniem celu wpisanego w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza, a wskaźniki są tożsame i dlatego w poniższej tabeli nie ma kolumny z celami wpisanymi w ten Program, a jedynie są uwidocznione w kolumnie wskaźniki z LSR.
5. Dla przedsięwzięcia numer 5 cel wpisany w LSR jest uszczegółowieniem celu wpisanego w ramach Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza, a wskaźniki są tożsame i dlatego w poniższej tabeli nie ma kolumny z celami wpisanymi w ten Program, a jedynie są uwidocznione w kolumnie wskaźniki z LSR.

W formularzu numer 2 – Plan działania będącego załącznikiem do niniejszego LSR w formie tabelarycznej wskazane jest osiąganie wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych przedsięwzięć i celów do 2029 roku ze wskazaniem programu, z którego pochodzą środki finansowe.

Tabela 8. Przedstawienie przypisania wskaźników do celów i przedsięwzięć w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć oraz zgodności ze wskaźnikami dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR:

Nazwa przedsięwzięcia z LSR	Nazwa celu z LSR	Wskaźniki z LSR		Wskaźnik rezultatu z PS WPR	Cel PS WPR	Cel EFS+ FedKP
		Produktu	Rezultatu			
1.Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej.	Rozwój przedsiębiorczości	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR.: jednostka miary: Liczba utworzonych miejsc pracy.	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa.	Nie dotyczy
2.Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia: gospodarstw agroturystycznych lub zagród edukacyjnych	Rozwój zielonej gospodarki	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego małego gospodarstwa rolnego.	Liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR.	R. 39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodark	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa.	Nie dotyczy

lub gospodarstw opiekuńczych				ą, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR.; jednostka miary: Liczba przedsiębiorstw.		
3.Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Rozwój zielonej gospodarki	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR.: jednostka miary: liczba osób.	Promowanie zatrudnienia, wzrostu, równości płci, w tym udziału kobiet w rolnictwie, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego leśnictwa.	Nie dotyczy
4.Zespoły aktywnych osób.	Włączenie osób będących w	Liczba osób starszych objętych wsparciem w klubach seniora, gospodarstwach	Liczba osób których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wspieranie integracji społecznej osób

	niekomfortowej sytuacji	opiekuńczych i Uniwersytetach Trzeciego Wieku; Całkowita liczba osób objętych wsparciem.	programu; Liczba objętych wsparciem klubów seniora, gospodarstw opiekuńczych i Uniwersytetów Trzeciego Wieku.			zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.
5.Strefy aktywności młodych osób.	Włączenie osób będących w niekomfortowej sytuacji	Liczba osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, objętych wsparciem w ramach edukacji pozaformalnej; Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem; Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętego wsparciem (osoby); Liczba dzieci/uczniów o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, objętych wsparciem (osoby).	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu . programu – (źródło pomiaru – zaświadczenie)	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także

						kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło. Opracowanie własne.